

Reactie BothENDS en Milieudefensie

Antwoorden op kamervragen laten zien dat Nederlandse overheid bij de herbeoordeling van het Mozambique gasproject intransparant en onzorgvuldig handelt

Op maandag 1 juli werden vragen van Tweede Kamerleden over het Mozambique LNG project en de betrokkenheid van Atradius DSB beantwoord door staatssecretaris Van Rij. TotalEnergies is de projectleider van het Mozambique LNG project in de noordelijkste provincie van Mozambique. Het Nederlandse bedrijf Van Oord krijgt daarvoor een exportkredietverzekering van 1 miljard euro van de publieke Nederlandse verzekeraar Atradius Dutch State Business.

De Tweede Kamer heeft afgelopen jaren grote zorgen over dit project geuit en zich betrokken getoond door het stellen van vragen (mondeling en schriftelijk), moties in te dienen en het Ministerie van Buitenlandse Zaken om een onafhankelijke evaluatie van de besluitvorming rondom dit project te verzoeken. De Ministeries en Atradius DSB lijken zich hier echter weinig van aan te trekken. Een aangenomen motie wordt niet uitgevoerd, en ondanks herhaaldelijke verzoeken tot meer transparantie horen we pas na 3 maanden dat er een herbeoordeling van het project door Atradius DSB bij de ministers op tafel ligt.

De overheid lijkt niet te hebben geleerd van de grove fouten die zijn hebben gemaakt bij het verstrekken van de oorspronkelijke exportkredietverzekering voor het riskante gasproject (zie de recente publicatie van Both ENDS en Milieudefensie: ['Acceptable Risk? How the security of Cabo Delgado was ignored for the Netherlands LTd'](#)). Gemaakte beloftes om de herbeoordeling van de verzekering zorgvuldiger en transparanter aan te pakken, worden niet nagekomen.

De antwoorden op de Kamervragen onderstrepen opnieuw dat sprake is van een structureel probleem. Dit staat er in de antwoorden:

- Atradius DSB heeft haar inzichten uit de herbeoordeling op 15 maart voorgelegd aan de ministeries van Financiën en BuZa. Daarover zijn noch de Tweede Kamer, noch de maatschappelijke organisaties met wie de ministeries in gesprek zijn, geïnformeerd. Dit verbaast ons zeer. We wisten dat er bij Atradius DSB achter de schermen werd gewerkt aan een herbeoordeling, maar niet dat deze al in een zodanig stadium was dat die klaar was om voor te leggen aan de ministeries - laat staan dat het al 3,5 maand bij de ministeries op tafel ligt. Het blijft zeer onduidelijk hoe het beoordelingsproces precies is ingericht en we komen steeds weer voor verrassingen te staan. Ondanks dat we al jaren meer informatie vragen over hoe dit proces eruit ziet.
- Staatssecretaris Van Rij van Financiën wil de Kamer alleen inlichten nadat een besluit is genomen (ondanks de aangenomen motie van Thijssen om de Kamer hierin eerder te betrekken). Er is geen onafhankelijke toezichthouder die zorgt dat ADSB zich aan het eigen duurzaamheidsbeleid houdt, de Tweede Kamer is daarmee de enige die kan ingrijpen als er misstappen gemaakt worden.
- Dit ondanks het feit dat we uit een Woo-verzoek weten dat Nederlandse ministeries van Financiën en van Buitenlandse Zaken waarschuwingen van de Nederlandse ambassade over de veiligheidssituatie in Noord-Mozambique bewust in de wind geslagen om Nederlandse deelname aan een gasproject te kunnen laten doorgaan ("*Nederland*

negeerde bij gasproject waarschuwingen over ontvoeringen en onthoofdingen in Mozambique", NRC 1 november 2021)

- De staatssecretaris geeft toe dat er voor Total een commercieel belang was om de verzekering snel te krijgen en dat Total een deadline had die de ministeries nog net konden halen. Van Rij geeft ook toe dat het ministerie van Buitenlandse Zaken flinke bezwaren had vooraf, dat het ministerie gebeld heeft met Total en dat vlak daarna groen licht werd gegeven voor de exportkredietverzekering.
- De Staat doet niets met het feit dat TotalEnergies wordt onderzocht door Franse Justitie voor dood door schuld met betrekking tot de Palma-aanval. We vinden het schokkend dat dit in het geheel niet wordt meegenomen terwijl het een zwaarwegende aantijging is die dermate serieus wordt genomen door de Franse Justitie dat er een onderzoek is geopend.
- De staatssecretaris geeft toe dat als de ministeries geweten hadden van het conflict in Cabo Delgado, de verzekering zeer waarschijnlijk niet zou zijn afgegeven.
- TotalEnergies wil goodwill kopen door 200 miljoen euro te investeren in het gebied waar ze aardgas winnen, een fractie van de winst die het bedrijf naar verwachting zal maken.
- De staatssecretaris stelt dat Atradius DSB direct contact heeft met lokale stakeholders zonder betrokkenheid van het project. Echter, geen van de maatschappelijke organisaties met wie Both ENDS en Milieudefensie werken hebben gelegenheid gehad om met Atradius DSB hun zorgen over het project te delen zonder dat Total daarbij aanwezig was. Bij de enige bijeenkomst tussen Atradius DSB en de maatschappelijke organisaties uit Palma werden genodigden last minute uitgenodigd, niet op de hoogte gesteld van de agenda van de bijeenkomst, werden vragen die zij hadden nauwelijks beantwoord en was TotalEnergies aanwezig en zelfs verantwoordelijk voor de vertaling.
- ADSB wordt geadviseerd bij de herbeoordeling door Clingendael, maar adviseurs van het instituut gaan hiervoor niet naar Mozambique. Terwijl het Proximities-rapport juist aanbeveelt dat het betrekken van lokale organisaties en personen cruciaal is voor het duiden van de situatie rondom het project.
- De staatssecretaris zegt dat de aanbevelingen uit het Proximities-rapport integraal zijn overgenomen, maar dat niet gedeeld kan worden hoe deze zijn geïmplementeerd. Uit het bovenstaande punt blijkt al dat dit niet klopt.

Het kan niet zo zijn dat de Ministeries en Atradius DSB de verzekering voor het project opnieuw activeren zonder dat er een noemenswaardige verandering is in transparantie over het proces en consultatie van lokale gemeenschappen en gemeenschappelijke organisaties. En zonder dat er een verbetering is voor de mensen in Cabo Delgado aan wie gouden bergen beloofd zijn, maar die achterblijven in een gespannen conflictsituatie. Dit project zal in een toch al instabiele regio zorgen voor extra spanningen, nog los van het feit dat de lokale bevolking en hun leefomgeving verder dreigen te worden vernietigd.